

пентрѣ

МШТЕ, ШМЪ ШІ ЛІТЕРАТУРЪ.

№. 9.

Luni, 25. Februarie

1846.

Ф Ъ Г Ъ Р А Ш Ъ Л.

(Джкееере.)

Нѣ въ сѣнт даторѣ дитрѣ нѣмѣ а'мѣ
 компрова пегареа, пѣлѣ кѣнд Двоастрѣ
 п'адѣ демѣстрат дѣнѣвѣ кѣ дестѣле аргѣ-
 менте історіче, кѣ ачеа фавѣлоасѣ стрѣ-
 мѣтаре а ромѣнѣлор дѣн пѣдѣнѣл пѣмѣнт
 ал Фѣгѣрашѣлѣ шѣ лѣдѣреа лор де ако-
 ло престе тоатѣ Цара ромѣнеасѣ с'ар фѣ
 дѣтѣмплат дѣн адеѣвр. Пѣлѣ атѣнчѣ тот
 че въ копчед есте, кѣ еміграціѣ шѣ імпѣ-
 граціѣ парціале (fluxus et refluxus) де ачест
 попор ромѣнеск с'аѣ фѣкѣт маѣ де мѣлте
 орѣ дѣн зѣлеле „Негрѣлор“ шѣ а „Басара-
 вѣлор“ ба шѣ дѣн веакѣрѣле маѣ вѣѣ пѣлѣ
 ла Тѣдор, де кѣте орѣ адѣкѣ інкѣрсѣле
 варварѣлор іаѣ сіліт а се ретраде, не маѣ
 пѣтѣнд аѣ спрѣжѣні кѣ пѣтѣрѣле лор, венѣа
 ла мѣндѣ шѣ песте мѣндѣ, апоѣ потолѣн-
 дѣсе рѣл іар се ре'пторчеа ла вѣнекѣ-
 вѣпѣтателе кѣмпнѣ, не каре акѣт ле дѣѣ
 преѣвѣ маѣ рѣѣ декѣт атѣнчѣ. Нѣ фѣчеа
 ромѣннѣ ачеаста пѣтрадѣ де о патѣрѣ ва-
 гавѣндѣ кѣт плаче влор стрѣнѣ а кѣртѣ,
 чѣ токѣа ка шѣ алте попоарѣ, каре ла
 тѣмпѣрѣ де нѣпасте се фолосѣа префѣренѣе
 де мѣндѣ патрѣеѣ лор.

Асеменеа тѣмпѣрѣ де нѣпасте ера не

ла а. 1215—1235, дѣн каре тѣмпѣрѣ Andreiș
 II. реѣеле Ѣгарѣеѣ не лѣгѣѣ че дѣне не-
 вастѣ стрѣнѣ дѣн Карѣнтѣа, дѣмплѣ шѣ Ѣ-
 гарѣа шѣ Трансѣлѣванѣа де стрѣнѣ не карѣ
 дѣ дѣкѣрѣба кѣ фелѣтрѣ де прѣвѣленѣтрѣ пѣ-
 нѣ ла атѣта, дѣкѣт вапѣл Банк графѣл
 де Біхар де таре пѣказ асѣпра стрѣнѣ-
 лор вѣчѣсе шѣ не реѣіна шѣ тоатѣ дѣра
 се аола дѣн неспѣсѣ дѣнверѣнѣвѣаре; — іар
 не ла а. 1290 кѣнд де о парте Ѣгарѣа
 дѣпѣ вѣдѣреа реѣелѣ Ладѣслаѣ Кѣманѣл
 се аола дѣн апарѣхе кѣтѣплѣтѣ нефѣінд сіѣгр
 нѣмѣк, де алтѣ парте оарѣеле варваре,
 каре се дѣкѣвѣасерѣ не кѣтѣпѣле молдавѣ-
 ромѣне сѣѣрѣтѣндѣсе вѣеле не алтеле
 пѣрѣсѣрѣ ачеле патрѣ, — ромѣннѣ сімѣдѣа
 неашѣрата треѣвѣндѣ де а се ре'пторче ла
 пропрѣетѣдѣме лор. Ромѣннѣ карѣ с'аѣ фост
 ретрас ла чѣлалдѣ лѣкѣвѣиторѣ не дѣра Ол-
 тѣлѣ, треѣкѣрѣ кѣ атѣт маѣ вѣкѣрошѣ ла
 чѣлалдѣ аѣ лор копѣаціѣналѣ рѣтаншѣ маѣ
 вѣртѣс пѣнтре мѣндѣ, кѣ кѣт преѣкѣт сіп-
 гѣр Енгел креде*) аѣчѣ дѣн Трансѣлѣванѣа
 нѣчѣ колѣнѣціѣ венетѣчѣ касѣ, нѣчѣ епѣскопѣл
 католѣк, нѣчѣ алдѣ нѣвѣ пѣтѣ vedé кѣ окѣ
 вѣнѣ. Атѣта пѣтѣмаѣ, кѣ Енгел зѣче аѣреа,
 кѣ ачѣеѣ ромѣннѣ ешѣдѣ дѣкѣ ар фѣ фост

*) Geschichte der Walachei с. 147.

venetică din Tracia și Dsmnezei mai știe de unde adăși ca sclavi. Ап адевр е шірае, кѣм D. Енгел ші алціи кѣ Длѣи поате колониза Трансилванія, тот Бѣпатѣл, тот Сѣтмарѣл ші Маратѣрѣшѣл, тоатѣ Молдавіа ші Цара ромѣнеаскѣ кѣ попор де відѣ италианѣ, дѣсѣ — adăc din Tracia. Оаре ап Трачіа (Рѣмили) че ва фі маі рѣмас? Ші кѣчї нѣ се афлѣ астѣзі ап Трачіа зрѣтѣ де ромѣні? Ші кѣм дѣпѣратѣл греко-роман пѣтѣ сѣфері, ка токма де лѣпѣгѣ тѣрїи Бізанцѣлѣ сѣ скоатѣ дѣшманїи варварї не тоці лѣкѣиторїи ачелеї дѣрї? Кѣте контрадїчерї асѣпра зпѣї сїпѣр дат історїк! Дар аѣ дѣс варварїи кѣтева мїи хѣдїндѣ де коло пѣлѣ коло? Дїн каре попор вітеаз н'аѣ ажѣнс ап ачеле веакѣрї мїи де іпші ап склавїе? Дїн тóте: хѣпї, магіарї, кѣманї, монголї, тѣтарї, тѣрчі ш. а. ш. а. тот че нѣ тѣїа, дѣчеа кѣ сїне.

Дечї пої дѣкеїем, кѣ прекѣм Трансилванія тоатѣ, Бѣпатѣл дѣтрег ші пѣрділе Біхарѣлѣ аѣ фост некѣрмат лѣкѣїте де ромѣні не карїи ші магіарїи ла венїреа лор ап веакѣл ал 9-леа іаѣ афлат ап ачеле дѣрї ші с'аѣ вѣтѣт кѣ еї, *) аша ші Фѣгѣрашѣл ші Цара ромѣнеаскѣ ші Молдова фѣсесерѣ пѣрѣреа імпопѣлате тот де ромѣні, дѣсѣ че ́ дрепт попѣладїа ера сѣпдїре, дѣкѣт, прекѣм зрѣма арѣтѣ, нѣ се пѣтѣ концентра маї тѣлді ла зп лок ші — тревѣїрѣ сѣ пѣардѣ тѣлт. Чїтатѣл дела 1337 ап Енгел ші алціи „dux novae plantationis Fogaras“ нѣ хотѣреѣе маї нїмїк, пѣнтрѣ-кѣ нѣ аратѣ кѣт дїнѣт, саѣ кѣте сате тревѣе а се дѣделеѣе сѣпт nova plantatione.

Пѣнтрѣ ал 14-леа веак авем дїн партепел лакѣне марї ап історїа Фѣгѣрашѣлѣ, каре тревѣе а се дѣпѣлеа. —

Ап ал 15-леа пе ла 1472 не поменїм кѣ сасїи аѣ кѣдїгат дела реѣеле Матїас о дїпломѣ де допадіе асѣпра пѣтѣлѣлѣ Фѣгѣраш, дар дѣптродѣчереа лор іѣрїдікѣ ап ачелаш нѣ се афлѣ сѣ се фїе фѣкѣт. Де ачї віне, кѣ зпї дїн сасї пѣлѣ астѣзі фак вѣкѣрошї зп фелїс де претенсіе асѣпра Фѣгѣрашѣлѣ.

Ап веакѣл ал 16-леа прїндѣл Трансилванїеї Іоан Заролюа дѣрѣї дїнѣтѣл Фѣгѣрашѣлѣ ла палатїнѣл Дѣпгарїеї Тома Надаждї. Дела ачеста дѣ добѣндї сорѣса Ана, апої кѣмпатѣ-сѣѣ Стефан Маїлат (мї се паре кѣ де відѣ Фѣгѣрѣшан). Не ачест Стефан Маїлат діета сѣпт Іоан Заролїа дѣ декларасе де ревел кѣчї дїнѣ кѣ пѣнцїи, іар ла а. 1540 тѣрчїи пѣнѣтѣнд спарѣе фортѣреаѣа дѣ апѣкарѣ кѣ вікленїе ші дѣ дѣсерѣ ап ровїе не тоатѣ віаѣа. Гаврїїл Маїлат фїїл лѣї Стефан дѣ вѣндѣ не треї сѣте мїи фїорїні зпгѣреѣї; іар прїндѣл Сїдїсѣтѣнд дѣ dede лѣї Кашпар Бекеш; ачеста дѣсѣ осѣндїт ка ревел дѣшї пѣрдѣ пропрїетѣдїле сале. Кѣ ачеста Фѣгѣрашѣл ші тот дїнѣтѣл кѣзѣ ла прїндѣл Стефан Баторї, каре дѣпѣ че се фѣкѣ реѣе ал Полонїеї дѣ лѣсѣ фрателѣї сѣѣ Балтасар, каре ла а. 1595 фѣ тѣїат пѣвіноват.

Де ачї дѣколо зрѣмарѣ тїмпѣрї греле пѣнтрѣ Трансилванія дѣтреагѣ, тїмпѣрїле Баторѣдїлор, а лѣї Міхаїлѣ вітеазѣл, а лѣї Баста ш. а.; Фѣгѣрашѣл дѣкѣ терѣеа дїн тѣлѣ ап тѣлѣ, пѣлѣ ла прїндѣл Гаврїїл Бетлен, кѣнд ачелаш devenї ка зестре ла Катарїна де Бранденѣрѣг ап прѣд

*) Anonimus etc. etc

de 100 mii fiorini. Mai tьrziь Фьгьрашл ажънсе проприетате а принцълѣ Георгие Ракоци I., апои кьзъ ла Ана Борнемиса певаста принцълѣ Михаил Апафи I. Ана дла dede тинърълѣ Ана II., дела каре кьнд се лъпъдъ ши де принципат венѣ ла Леополд I. дмпьратъла romanilor ши ла зрмашѣ лѣ дла domnia Трансилваніеѣ. Астфелѣ Фьгьрашл се фькъ проприетате а фѣшкълѣ. Maria Тересия ла а. 1764 din о парте фькъ милитарѣ, ши пе чееалатъ о dede нациеѣ съсеци jure inscriptio пе 99 ани пептръ сьмъ de 200 mii fiorini. (Дателе din зрмъ сьнт скоасе дьпъ манъскриптъла дла въцатълѣ Венкь.)

Се креле къ фортъреада Фьгьрашлѣ с'ар фѣ zidit mai зптеѣ пе ла а. 1299 кь скоп де а апъра марцинеле; ноѣ дпсъ авем причинъ а пе длоѣ де ачест дат, кьм ши де ачест анекдотъ, кареа спъне къ Фьгьрашл ши'ар траце пьмѣреа дела ворвеле магаре fa garas = грошицъ де лемп. Се спъне адикъ, кьткъ ла zidirea четъдеѣ лъкрьторѣ лза платъ дла ванѣ де лемп. де vnde аъ рьмас пьтеле фортъредеѣ. Дар ноѣ въззрѣм mai сьс, къ пьтеле Фьгрос е тьлт mai антѣк, prin зрмаре ниѣ е магар; аша дар ши анекдота мерде дла фьм ба тьлте алтеле де ачесте анекдоте ши лепенде. Апои „гръш“ прекът щим есте вьвьнт орицинал тьрческ ши дпсеампъ тот зп фелѣ де монетъ, iar тьрчи щим къ с'аъ арьтат mai тьрзиь пе ла ноѣ, ши щим кьнд пеаъ дпвъдат а ле пьтъра ванѣ ши дла лимба лор. — Фортъреада Фьгьрашлѣ де ши тьлт скѣмватъ prin репарацѣѣ е vredникъ де висѣтат пе din лъзптръ.

Фьгьрашл аъ фост odinioаръ ши ливер варонат ка ши Кюваръла, Дева ши

Гьрдиъл ши ка епископъла католик. Domni пьмидѣ варонѣ дьпъ фортъределе ачестеа пь ста ниѣ сьнт аскьлтареа воѣводълѣ Трансилваніеѣ ниѣ сьнт а алтор дерегьторѣ кардиналѣ, чи пьмаѣ сьнт протекция рецелѣ. Еѣ аве ѣрѣдикцие mai ка рецеаскъ дла цинътърѣле лор; аве стеагъла (stindartъла) лор сьнт каре дши комънда оставѣ ла рьсвоѣ. — Дар варонатърѣле ливере аъ апс. Дпкъ ла а. 1561 се дпчеркъ дпсаши dieta але кьлка привиледѣрѣле ши а дндатора ши пе сьпзши лор ла пьрта-реа зпѣѣ пьрци din амаръле сарчинѣ че зь-чеа аспра дптредеѣ патрѣѣ. Ла 1607 ши 1609 dieta декларъ, къ принцъла п'аре а mai депьми варонѣ ливерѣ; кь тоате ачестеа варонатъла Фьгьрашлѣ mai цинъ пе зп тимп, кьчи ачесте ера проприетатеа принцеселор. Дла зилеле лѣ Михаил Апафи повѣлимеа Фьгьрашлѣ аве дпсърчинаре а еши спре дптимпнареа принцълѣ кьнд венѣа дпкоаче ши ла плекареа са ал пьтрече. Дьпъ че Фьгьрашл пердъ пе аѣ сьѣ пьтерниѣ domni ши проприетарѣ цинътъла ажънсе сьнт команда кьпитанълѣ фортъредеѣ; де ачи есте, къ окьрмьиторѣла примарѣ ал Фьгьрашлѣ поартъ тѣтла де кьпитан примарѣ пьпъ дла zioa де астъзѣ.

Мѣар фѣ дндетъпъ а кьвьнта чева ши деспре стареа кьлтреѣ лъкьиторѣлор din пьмьптъла Фьгьрашлѣ, дар дми е театъ, къ т'ар дьче преа департе, кьчи аш фѣ сѣлит а тьѣа дла специалѣтцѣ каре сьнт неплькьте ла тьлцѣ. Атъта тотъш пьтъ почѣв контени де а пь обсерва, къ пь щѣѣ дела че фаталитате vine, кьткъ дла Трансилванія токма цинътърѣле лъкьѣте mai тьлт де ромънѣ сьнт mai таре липсѣте де шкьле. Аша дла districtъла Фьгьрашлѣ пептръ

64 локърї лѣквите пѣ есте пічі о шкоалѣ тѣкар цїмпасїалѣ, пічі пентрѣ ромѣні, дар пічі пентрѣ врези алт попор; аша дн комїтатѣл Хѣнедоареї (цара Хаѣгѣлѣї) днїнс пе 77 мїлѣрї пѣтрате, маї маре декѣт тоате алтеле цїпѣтѣрї*) шї лѣквіт маї тот де ромѣні афарѣ де школѣцеле мїлітаре пѣ е пічі тѣкар о портѣ де Доамнѣ ажѣтѣ; аша дн дїстрїктѣл Кїоарѣлѣї лѣквіт пѣмаї де ромѣні домпеще днѣперекѣл шї ѣтѣвра морѣї. Че съ зі-чем де ромѣнії Зарандѣлѣї, кѣм шї де кѣмпїа Арѣалѣлѣї, пе внде шї шкоалеле сътедїї сѣнт рарїтѣдї! Сате днѣреїї саѣ маї днѣреїї саѣ пе жѣтѣтате лѣквите дн цїпѣтѣрїле пѣмїте де немешї ромѣні а-фарѣ де попѣ авїа маї аѣ вѣл саѣ дої іпшї вѣпоскѣторї де карте ромѣнеаскѣ; де ачі вїне, кѣ ла адѣвѣрїле цїпѣтале (мар-кале) аша пѣмїдїї кортесї повїлі мерг кѣ свтеле пѣ спре а се соѣтѣї, чї спре а серві де вѣелте алтора шї спре а фаче вѣдїї шї простїтѣдїї.

Мѣлт тѣ доаре де ачеї оаменї, пѣскѣдї ка — дн пѣтереа прївілеїїрїлор че аѣ — съ фїе апѣрѣторї аї патріеї, іар пѣ де вѣжокѣрѣ дн опїнїа пѣвлїкѣ. Шїм пої, кѣ орѣл пѣ е де вїпѣ дакѣ с'аѣ пѣскѣт орѣ; дар оаре п'аѣ сосїт тїмпѣл днѣтрѣ каре о шкоалѣ, о інстїтѣдїе крещїнѣ, пре-одїї мѣлт маї прокопсїдїї съ ле разѣ солзїї де пе лѣмїна окїлор? Днѣс дестѣл. —

Г. Барїц.

DIN ITINERARŢA D. БОЛІАК.

Кѣрїерѣл ромѣнѣск дела Nr. 85 а. тр. днченѣ а пѣвлїка днѣтрѣн шїр маї лѣнг дар прекѣрмат вѣкѣдїї дн ітїнерарѣл Длѣї Болїак фѣкѣт аколо дн патріа са. Ної днѣре алтеле пе ам днсемнат маї кѣ осевїре вртѣторїїл пасаѣїѣ дела 92:

Кѣм се днѣтѣмплѣ ка пѣрѣїле мѣп-дїлор съ фїе маї попѣлате декѣт але кѣмп-пѣлѣї? — Пентрѣ че мѣнтенїї сѣнт маї днѣврѣкадї шї трѣїеск маї вїне декѣт кѣмп-пенїї? Сѣнт маї родїторї мѣнѣдїї декѣт кѣтпѣл? Сѣнт маї мѣнѣїторї мѣнтенїї де-кѣт кѣтпѣнїї? — Чївїлісаѣїа шї есапда мерг трептат дн Дѣлѣре шї пѣлѣ дн мѣнте, днкѣт дака с'ар пѣне днѣтрѣ тѣте алѣтѣреа мѣнтѣаѣл кѣ мѣрѣїнашѣл, ар фї оаре-кѣт отѣл сочїетѣдїї кѣ сълѣвате-кѣл. — Мѣрѣїнашѣл — де шї мѣнѣчеѣ маї мѣлт, де шї продѣкѣтѣл лѣї есте маї сїгѣр — п'аре касѣ: трѣїеѣче дн пѣтѣнт саѣ днѣтр'о кочїоавѣ дїафанѣ де гард; есте дескѣлд, трепѣерос шї копїїї лѣї деспоїедїї; се дндоанѣ пѣмаї кѣ мѣтѣлїгѣ шї се дн-кѣлѣеѣче кѣ тор дн лок де лемне. — Мѣнтѣанѣл маї лемеш ла чеѣа че се зіче мѣпкѣ, гонїнд о сѣптѣтѣпѣл о жївїнѣ саѣ кѣ перѣпнд о зі ка съ прїнѣлѣ вѣ пеще, пічі одатѣ сїгѣр дака а съ продѣкѣт мѣка лѣї — аре касѣ 'палѣ де зїд днѣвѣлїтѣ кѣ шїндрїлѣ; есте кѣрат, днѣврѣкат шї днкѣлѣдат вїне шї мѣпѣпкѣ тотѣавѣна фер-тѣрѣ шї де челе маї мѣлте орї пѣїне. — Дака днѣре церапїї мѣрѣїнашї ар шї карте ла дѣбѣ свте вѣл, днѣре церапїї мѣнтенїї ва шї ла дѣбѣзечї вѣл. — Мѣнтѣанѣл есте маї оспїталиар, маї індѣстриар, маї превѣ-зѣтор шї маї спекѣлант декѣт мѣрѣїна-

*) Сїгѣр аша пѣмїга „Валеа Хаѣгѣлѣї“ кѣ-прїнде 33 1/4 мїлѣрї пѣтр. (Дѣпѣ Lebrecht).

пъл; — ар зиче чінева къ пѣтаі невоіа чівілісеазъ, къчі локъріле де тѣнте сѣнт фоарте днграте ші родіріле фоарте капрічіоасе; саѣ къ вечіпѣтатеа къ сѣлвате-чій сѣлвѣтѣчiazъ, къчі Търчіа есте дн а девър сѣлватекъ. — Мѣнтеле есте къ тѣлт маі поетік декът къмпѣл дн жокѣрі, ові-чеіѣрі, традиції ші леценде; пѣ е пічі зп вѣрѣ, пічі о вале, пе каре съ пѣ се діе о tradіціе де о ориціне історікъ, саѣ ре-флетатъ оаре-към дінтръп фепомен ал патѣреі. Прінціі ші сѣінціі аѣ авѣт маі тоді къте о днтѣмпларе пе тѣпці. Пе кътаре колд а тѣрпт Негрѣ-Водъ къ калѣл, — коло а кълкат Ана Доампа, — маі дінколо жѣдека пе сказне де пеатрѣ кътаре домп къ доампа лѣі віновациі чеї да де рѣпъ; пе кътаре колд проповедѣіа къ-таре сѣлѣт, ші дн кътаре пецдерѣ локѣіа челалалт. — Ачі о лѣптъ де смеі а къл-кат о пѣдѣре де вразі векі ка пѣтѣнтѣл; — ачі жоакъ шоіманеле, — коло флѣверѣ іоргованіі ші дінколо пѣзеск шеіканіі ші воівозіі. — Датѣл къ вовіі, — датѣл къ вѣрділе, — четітѣл пе палтѣ, пе фрѣпте, пе фісіопоміе, пе стеле, пе варгѣ, де ко-пачіѣ, — тѣлтѣчіреа віселор, — гіокѣл, — а днкіде пе агіѣцъ ші неспірідѣш дн стіклѣ, — а фаче мінѣні къ дѣхѣріле къ-рате ші пекѣрате, — а се дреѣе днпро-тіва глонѣлѣі, днпротіва фермечелор, — а пѣне къцітѣл къіва саѣ а'л адѣче петре-стіе, — а фаче де вѣрѣт саѣ де драгосте, — а гѣсі пеатра нестіматъ ші еарѣа фіа-релор, — а ші афла консоартеа саѣ кон-соартеле дн огліндъ дн поаптеа де апѣл поѣ, — а'л віса пріп пѣтереа вѣсвіокѣлѣі дін пѣтѣтѣѣл поніі пѣс ла къпѣтѣіѣ, — дескідереа черѣлѣі дн поаптеа Бовотеzeі,

— стафіі, іесте, жоітѣрідѣ, тордіі пріко-лічі, стрігоі, — днсѣршіт девіпадіа, ма-ціа, кабала, фііпѣеле містеріоасе, ферме-къторіа, демополодіа, алхіміа, тоате щіп-целе окѣлте, — фііче але варѣаріеі ші ігноранціеі, — вѣнтѣіеск деара поастрѣ дн ѣеперал ші се сінт маі десволтате дн пѣрділе тѣпцілор. — Дн ітіперар вом десволта тоате ачестеа.

Дака ва консідера чінева пѣвѣліріле челе десе але варѣарілор де песте Дѣпѣре аѣпра къмпѣлѣі, салахорііле ші рѣсвоаеле челе тѣлте, монотоніа фепоменелор патѣреі ші а артіколілор де кълѣват, дн-леспіреа ші днкредінѣареа а проѣвче пеа-пѣрата хрѣпъ фѣрѣ а тѣпчі ші пепѣсареа пептрѣ зп тѣіне ші зп прісос де каре пѣ а фост пічі одатъ сігѣр — поате афла пеп-трѣ че тѣнтеле есте маі попѣлат, маі поетік ші маі чівілісат декът къмпѣл по-стрѣ. — Традицііле історіче але марцініі сѣнт преа векі ка съ і се маі фі пѣтѣт транспіте пріп ѣеперациі, ші непорочіріле еі модерне пѣї аѣ маі дат пас съ поеті-сеze аѣпра ретасѣрілор стрѣвѣне. — Чел маі мік лѣкс, чеа маі мікѣ есандѣ, чеа маі мікѣ комодітате дн каса тѣрцінашѣ-лѣі ар фі атрас пе тѣрк дн газдѣ ла дѣп-сѣл; — Натіла тѣптеанѣлѣі а фост тот-деаѣна пѣтаі чіокоіѣл, — а тѣрцінашѣлѣі чіокоіѣл ші тѣркѣл. — Мѣрцінашій сѣнт маі дндѣрѣтпчіі ші маі сѣлѣвѣпоці декът тѣптеніі. Патіма ѣепералъ дн деара пѣ-стрѣ — вѣтѣра — есте де о потривѣ ші днтре кътѣеніі ка ші днтре тѣптеніі; пѣтем зиче днсъ, къ чеі д'ѣпѣтѣіѣ сѣнт даціі маі къ сеатѣ ла ракіѣ ші чеілалдіі ла віп. Ротѣочеле дн ѣеперал сѣнт маі тѣлт фрѣ-моасе, — сѣнт преа пѣціне вѣлане ші че-

ле маї тълте smeade; — окїи лор — де
орї че колоаре — сѣнт totdeauna vine
тѣицї, дескришї тълт шї виої. — Мѣнте-
пеле сѣнт маї албе шї маї рѣмене, дар аѣ
трѣсѣрї маї гроасе, кѣмпенеле сѣнт маї
оакеше, маї палиде, дар сѣнт маї vine фѣ-
кѣте шї аѣ трѣсѣрї маї деликате. — Дн
лимѣъ, дн обїчеїрї шї дн костѣмѣрї кѣ
кѣт те апропїи маї тълт де марѣне се
сїмте тѣрчїстѣл; кѣ кѣт те апропїи де
мѣнте се сїмте злгѣрїстѣл. — Аста е
соарта тѣтѣлор пеатѣрїлор челор мїчї шї
де аместекѣтѣрѣ. — Се инфлїндеазѣ фѣ-
рѣ съ инфлїндезе шї имїтѣ фѣрѣ съ се
имїте*); — тѣрїечїи мѣнтенчеї шї фесѣл
мѣрѣиашѣлї сѣнт фоарте зрѣдї шї нѣ
се акоардѣ нїчї декѣм кѣ костѣмѣл наѣю-
нал. — Дакѣ пѣа маї рѣмас чева дїн ко-
стѣмѣл roman се vede ла кѣмпенї; дакѣ
пѣа маї рѣмас чева дїн костѣмѣл дак се
vede ла мѣнтенї, — сарїка шї маї вѣртос
кѣчїзла фрїѣианѣ а цѣдѣианѣлї дїн мѣнте
сѣнт фѣрѣ контестадїе даче: колоана лѣї
Траїан о мѣртѣрїсеѣе. — Пентрѣ че ар-
тїдїї че аѣ злгѣрѣвїт костѣмеле ротѣне
перд дїн vedere токмаї чева че есте маї
їнтересант дн костѣмеле поастре? Zecia
кѣмпенѣлї нѣ ам възѣт'о злгѣрѣвїтѣ нї-
кѣрї, шї сарїка шї кѣчїзла чеа лѣнѣ шї
ресѣрѣнтѣ а мѣнтенѣлї пѣмаї дн D. Бѣ-
кет; дар шї ачеста нѣшї а алес токмаї

*) Ne ѣndoim; нѣ totdeauna, чї знеорї наѣї
маї нїчї авѣрѣ инфлїндѣ mare асѣпра алтор
марї. Инфлїнда нѣ атѣрпѣ дела нѣтеросї-
тате, чї дела алт чева. . . . Шї дакѣ ے ворва
де костѣм, каре попор европеан нѣ шїаѣ
скїмват костѣмеле де 1700 анї днкоаче, каре
нѣ леаѣ modїфикат шї корчїт? Маї тълт саѣ
маї пѣдїн тоате.

Ped. foieї.

кѣчїзла фрїѣианѣ, каре есте а цѣдѣианѣлї.
— Дн тоате пѣрѣїле vedem лїтографїате
костѣмеле доровандїлор шї але воерїлор
де анїи трекудї, кѣнд нїчї челе дїнтѣл, нїчї
челе дѣал доїлеа нѣ сѣнт наѣюнале; челе
дїнтѣл аѣ чева маї тълт вѣлгар шї челе
дѣал доїлеа сѣнт кѣ тотѣл фанарїоате: —
аместек вїзар ал секолїлор дїн зрѣмѣ. Ко-
стѣмеле кавалерїлор пострї с'аѣ пердѣт де
кѣнд кѣ капїтѣларѣа цѣреї; Мїрчеа есте
чел дїн зрѣмѣ Domn че а пѣртат зп костѣм
кавалереск, шї костѣмеле ошашїлор по-
стрї, с'аѣ пердѣт кѣ днчепѣтѣл domnїлор
фанарїоате дн цѣарѣ; — че пѣа маї рѣ-
мас наѣюнал дн костѣме, с'а пѣстрат пѣ-
маї дн портѣл мѣнчїторѣлї де пѣмѣнт.*)

Am плекат пе ла зече чеасѣрї дїн
Кѣмпѣлѣнг ла Тѣрговїѣе пе Мѣдѣѣ, Мѣм-
челе саѣ Мѣнтїчеле, шї пѣтем зїче кѣ а-
честеа сѣнт партеа чеа маї днподовїтѣ
де патѣрѣ, маї попѣлатѣ шї маї лѣкратѣ
дїн кѣте ам възѣт пѣлѣ ачї дн ачѣастѣ
кѣлѣторїе. — Кѣт зрчї пе Мѣдѣѣ пресе-
рат де крѣчї де пеатрѣ де кѣте дѣб шї
трѣї сѣте де анї — се vede Кѣмпѣлѣнгѣл
дїн маї тълте пѣнѣтѣрї ка днтр'о папо-
ратѣ, шї сателе семѣпате пе вїлѣ Дѣм-
бовїѣеї ле веzi дн свор де пасѣре; —
лївезіле де помї родїторї сѣнт пѣдѣрї дн-
трѣї, шї Дѣмбовїѣа verde, ка зп мерѣт-
тор наїнте, те кондѣче прїн домѣнѣрїле еї.
— Пе ла шепте чеасѣрї ам фост преа
vine прїїмїдї дн Тѣрговїѣе, — а трѣїа

*) Шї атѣта днкѣ нѣ дн Цара ротѣнеаскѣ
нїчї дн Moldavia, чї кѣ preponderanѣ нѣ-
маї дн Transilvania; ачест адеѣтѣр дн рекѣ-
поскѣрѣ шї Moldovenїї дн алманаѣл Длѣї
M. Корѣлїчѣанѣ дїн 1845. Ped. foieї.

rezidincъ a Domniѡor ші чеа маї віне пѣсъ географичеце ка съ фіе rezidincъ. Търговіщеа а фост одатъ эн ораш mare ші понѣлат, жѣдекънд дѣпъ мѣлѣмеа рѣне-лор де вісерічі ші касе ші дѣпъ околѣл шапѣлѣї кѣ каре а фост фортіфікатъ; — дѣпъ атѣта пѣмаї пѣтем жѣдека деспре фіинѣа орашелор поастре каре'ші маї пот дінеа дѣкѣ съфлетѣл ка съ не спѣіе пѣтеле ші есістінѣа лор; челе дѣрѣпѣнате кѣ тотѣл сѣнт моарте пентрѣ етернітате ші еле ші пѣміреа лор; кронікаріі пострі пѣаѣ лѣсат пѣмаї пѣтеле прінцілор, ші поеціі віѣдїле сѣінцілор. — Търговіщеа а фост сінѣрѣл ораш фортіфікат ші околіт кѣ апъ ла треввінѣу; — де чіне с'а фортіфікат ші кѣнд, пѣ се цїе. Се vede дѣсѣ кѣ дѣ ачеї треї секолї дѣ каре дѣ-флореа Търговіщеа менѣшѣрїле ші артеле аѣ фост дѣ кѣлмеа лор, — пе кѣт кѣлмеа лор пѣтеа съ фіе де 'налтѣ дѣ деара поастрѣ дѣ тімпіі де міжлок ші модерні. — Zidѣria, скѣлѣра ші арта мілітарѣ аѣ фост маї 'наїнте декѣт тоате. — Архітектѣра а цїнтїт маї мѣлт ла солід декѣт ла гѣст ші а авѣт де портѣ скоала візантіпѣ. Zѣгрѣвіа а фост кѣ тотѣл дѣаноїатѣ дѣ тоці тімпіі; фѣзѣрѣria ші лемпѣria аѣ фост мѣлт маї 'наїнтате ші ажѣнсесерѣ сѣ'ші дѣсѣшѣаскѣ оарекѣт эн стїл партікѣлар; — дар съ лѣсѣт тоате ші сѣ зїчет чева деспре zidѣrie пѣмаї ші деспре кіпѣл де а zidї каре ажѣнсесе ші маї департе, ші каре аѣ декѣзѣт кѣ тотѣл дѣ зімеле поастре. Дѣ адеѣр кѣ есте вреднік де стѣдїѣ кѣт се ардеа кѣрѣміда де пѣ се мачїнѣ патрѣ ші чїпчі секолї еспѣсѣ інтемперїлор, кѣт се фѣчеа чїментѣл де пѣ се поате десфаче

нічі дѣтр'ѣн кіп де пе кѣрѣмідѣ ші кѣт пѣтеа zidarїї де атѣпчі съ факѣ пѣмаї дїн кѣрѣмідѣ ші чїмент тот фелѣл де орнаменте ші десемпѣрі пе эн edїфічіѣ дѣтрег. Маї тоате вісерічіле векі сѣнт пѣмаї де рошѣ дѣ кіпѣл енглезеск, — рошѣл ші алѣл дѣ чеа маї десѣѣршітѣ акоратецѣ; фіе-каре а се аїѣѣ эн десемп дїн сінѣгѣра кѣрѣмідѣ, комбінате дѣ ліпїі перпендіколаре орїзонтале, овліче, каре ор сѣ фортезе осевїте зпгїѣрї, осевїте ова-лѣрї, осевїте пѣтратѣрї каре копкаѣе каре комѣексе тоате дѣ армонїе. — Фіе-че вісерікѣ а сѣ'ші аїѣѣ сокѣлѣ еї, ферестріле еї ші скафеле еї дѣ осевїте корнішѣрї, ші алте орнаменте дїн zidїре кіар ші пѣмаї де кѣрѣмідѣ ші чїмент. Сѣнт знеле ла каре — дѣпѣ че с'аѣ zidїт — с'а маї дат о вѣпсеа рошіе мѣкіелор кѣрѣмізії ші о вѣпсеа алѣѣ стрателор де чїмент ші аста фѣрѣ сѣ факѣ а дѣгѣла кѣтѣшї де пѣціп рошѣл пе алѣ саѣ алѣл пе рошѣ. — Ачеаста ам пѣтѣт'о дескоперї пѣмаї пе скафеле зпѣї вісерічії де ачі дїн Търговіще; — стрешенїле челе тарї лѣаѣ ферїт де плої. Zidѣria ромѣлѣ а маї авѣт дѣкѣ ші нїѣе вѣшікѣзде ші плѣчі де пѣмѣлт стѣлѣзїте дѣ діферїте колоре кѣ каре дѣподовїа пѣреції пе дїн афарѣ, ші пе дїн пѣзѣтрѣ ле дѣтреввінѣа ка сѣ'ші поатѣ лѣа еко эн ресѣнет дѣтр'ѣселе.

Мїтрополїа дїн Търговіще есте маї mare декѣт чеа дїн Бѣзѣрѣщї: — аре дѣбѣзечї ші чїпчі стѣпжїні лѣпѣїме дѣлѣзѣтрѣ ші нѣѣ лѣдїме; есте zidїтѣ де Neagoe Vodѣ Басараѣ, ші неажѣнѣнд ачеста с'о іспрѣѣаскѣ де тот, а сѣѣршіт'о Петрѣ Воевод; есте деспѣїатѣ де тот фелѣл де одоаре, плоѣ дѣ еа ші есте апроапе де

а пъ се маї пътеа фаче офічїл дитр'ънса, de ши аре зп венїт днсемпат. — Дн мітрополїе пъ е нїмїк де възът афаръ де зп морштът ал „Балашїї Кантаквзїно, зїка фїїка а лѣї Іміе Кантаквзїно вел вїстїер дїн Молдова, соція лѣї Шефан Брѣнковеантл, ал доїлеа фїѣ ал лѣї Константїн Басарав Боевод, скълтат де мїнѣне дн алт релїеф пе о фрзтоасъ маршвръ арїдїкатъ де треї палме пе пѣреці їаръшї де маршвръ скълтаці азѣр. Пентрѣ чеї че се интересеазъ де їерархїа кълтѣлѣї поате фї интересант шї алтарѣл дн каре есте зп троп шї о ванкъ фѣкѣт де зїд зїде се дїнеа сїнод пентрѣ фачереа мїрѣлѣї, — дѣпъ кѣм се зїче; — гѣндеск днсъ кѣ ачеаста п'а фост нїмїк алт декѣт зп сїмплѣ скажн епїскопал. — Нѣмеле Корѣеа есте фоарте кѣпоскѣт прїа кронїкарї шї валаде, — гѣсїм ачї пе морштїтѣл сѣѣ ачесте версѣрї:

„Дн чест момѣт дїтѣлекат Барѣл Корѣеантл
заче,

Вѣтафѣл апрозімор ера шї тѣлтъ жеале фаче,
Дн вѣрста тїперецелор датѣша сѣвѣршїтѣл
Лѣсѣнд фемеа тїнѣрѣ шї тоате тїкїтѣл.“

Ачї есте днгронат шї патрїархѣл Ца-
рїградѣлѣї Dionisie морт.

Септемвріе леат.

DIN ARHIVA ALBINEI.

(Фртаре.)

Стежерѣ. Парѣл арїеї де кареле се леагъ
каїї кѣнд трїерѣ, stecco, steccone; ste-
golo.

Скорѣвѣрѣ. Трѣнкїѣл арворѣлѣї гѣнѣос, scol-
pare, scorbio.

Сестеѣе сеаѣ сѣтеѣе. Се опреѣе; се
зїче кѣнд d. e. ана Дѣнѣреї о вате
вѣнтѣл де маре, шї сѣнд днгїацѣ
(susto).

Сѣѣроцїт сеаѣ сѣароцїт. Арс; прекѣм ера
кѣрнѣрїле че се адѣчеа сѣарѣ, exfer-
ro super aram.

Сарѣед. Фѣрѣ гѣст, сѣлчїѣ, несѣрат; їсто-
вїт; сарѣед ла фадѣ, (saliva subliv-
idus.)

Сѣпѣреѣе. Се тѣпїлѣ ка епѣреле мер-
гѣнд.

Сѣггѣша, сѣгрѣта, сѣфока, gossum, guscio.

Сепедї. С'аѣ сепедїт (вїтїонат, слѣвїт)
вїделѣл пелѣсѣндѣл сѣ сѣгъ де ажѣос,
(se rejus).

Стѣпгѣчї. А скїопѣта, чїмпотї калѣл,
stanco.

Сектаре сеаѣ салтаре.

Стампѣ, хорѣ (сїгус), адѣнаре де жок кѣ
мѣзїкѣ ла врезн лок.

Стрѣштѣтѣрѣ (extrematura) фїрїле де лѣлѣ
сеаѣ де алтѣ чеѣа дела капѣтѣл зпелї
цесетѣрї, зрїок.

Стѣрѣ. Плоаеа че днгеадѣ пе копачї,
полїчїе.

Стокотї. А сѣола мѣкѣл сеаѣ а щерѣе.

Спанѣ де шїндїлѣ, sрана, sраниаге. О а
патра сеаѣ а опта парте де трѣнкїѣ.

Стамота, стамн statumen. А днтїнде вла-
на пе скѣндѣрѣ.

Сеѣерї. С'аѣ сеѣерїт кѣреоа, с'аѣ зѣхѣїт,
(se gero).

(Ва вѣта.)